

Papierwespen

De pestkoppen van augustus

Hartje zomer, lekker weer, je hebt een ijsje of een lekker drankje en daar zijn ze weer... de geel zwart gestreepte pestkoppen, die ieder feestje bederven. De angst om geprikt te worden, haalt de stemming er al flink uit. En als zo'n beest dan écht z'n angel gebruikt, zijn pijn en verdriet het gevolg.

Niet alle wespen zorgen voor deze ellende. Er zijn namelijk enorm veel verschillende soorten wespen. De boosdoeners zijn de papierwespen en dan vooral de Duitse wesp, de gewone wesp en de hoornaar.

Sociaal dier

Wij ervaren de dieren als hinderlijk. Maar ze gaan enorm goed met soortgenoten om. Ze leven in grote groepen, kolonies, samen in een nest dat ze zelf bouwen. Dat nest is er helemaal op gemaakt om veel eitjes te herbergen.

De koninginnen zijn de enige wespen die de winter overleven. Zij beginnen een nieuw nest waarin ze eieren leggen. Daar komen na ongeveer acht dagen larven uit. Die moeten de koninginnen voeden. Na tien dagen

verpoppen die larven zich. Er kruipen na nog eens tien dagen wespen uit, werksters. Zo'n 28 dagen na het leggen van haar eerste eieren heeft de koningin dus een klein volkje om zich heen.

Zo gauw ze de eerste groep werksters bij zich heeft, richt de koningin zich helemaal op haar taak om eieren te leggen. De werksters voeren de larven en bouwen aan het nest.

Nest van papier

Werksters knagen in de buurt van het nest aan hout. Dat vermengen ze met hun speeksel en een beetje water. Op deze manier krijgen ze een houtpapje in hun mond. Daarmee bouwen ze het nest, want als houtpap droogt, wordt het een soort papier. Hun nesten voelen ook aan alsof het van velletjes papier gemaakt is.

Eigenlijk hebben wij het maken van papier van de wespen afgekeken. Wij kappen bomen die we vermalen en mengen met water om er... papier van te maken!

In wespennesten zitten zeshoekige kamertjes. In ieder kamertje legt de koningin één ei. Vervolgens groeit er een larfje in. Larven verpoppen ook in hun zeshoekig kamertje en kruipen er daarna als wesp uit om meteen aan hun taak te beginnen. Óf ze bouwen verder aan het nest óf ze halen voedsel voor de andere larven óf... ze blijken een mannetje te zijn en moeten dan hun best doen de koningin te bevruchten.

Om het volk te laten groeien, moet het nest ook groeien. En omdat de werksters de larven moeten voeden, moeten ze er wel bij kunnen.

Daarom bouwen ze hun nest als een soort flatgebouw, met ruimtes tussen de verschillende verdiepingen. Die ruimtes gebruiken de werksters om bij de kamertjes met larven te komen. De werksters die het nest bouwen weten precies waar ze mee bezig zijn. Ze hebben

geen bouwopleiding of een cursus papier maken gedaan. Ze weten wat ze moeten doen zo gauw ze uit de pop kruipen. Als je ooit de kans krijgt een oud verlaten wespennest van dichtbij te bekijken, zal het je verbazen hoe knap dat gemaakt is!

Agressie

Vooral Duitse en gewone wespen kunnen agressief zijn. We noemen deze twee soorten ook wel steekwespen of limonadewespen. Zij komen echt naar mensen toe om op zoetheid aan te vallen. Als mensen de dieren proberen te weren, steken ze snel.

Deze twee wespesoorten hebben de grootste volken.

Duitse wespen hebben 1000 tot 7000 werksters per volk. Gewone wespen 1000 tot 5000 werksters.

Voor 7000 werksters moet hun nest zo groot zijn als een opgeblazen vuilniszak.

Hoornaars hebben 100 tot 700 werksters per volk. Deze wespesoort is alleen agressief binnen een kring van 5 meter om hun nest heen, maar daarin vallen ze dan ook alles aan dat beweegt!

Het wespenlijf

Wespen zijn insecten en hebben dus een kop een borststuk en een achterlijf. Ze hebben ook zes poten die aan hun borststuk vast zitten. Verder hebben ze twee paar vliezige vleugels.

Papierwespen kunnen deze vleugels op hun rug opvouwen. We noemen ze daarom ook wel ploovleugelwespen.

De bouw van de papierwespen lijkt op die van bijen, maar ze zijn meestal iets smaller. Werksters zijn 10 tot 15 mm lang, een koningin ongeveer 20 mm. Opvallend is de wespentaille. Dit is een sterk ingesnoerde overgang van het borststuk naar het achterlijf.

De wesp heeft twee grote langwerpige facetogen aan de zijkant van de kop. Om het hout te kunnen kauwen hebben ze natuurlijk ook twee stevige kaken. Daaronder zitten monddelen, waarmee ze kunnen likken en zuigen.

Wij herkennen de limonade- of steekwespen vooral aan hun geel zwart gestreepte achterlijf. Deze kleuren laten een waarschuwing zien voor hun gif inbrengende angel. Bij de werksters is het eilegapparaat (ovipositor) omgevormd tot een angel. Alleen werksters kunnen dus steken. Koninginnen en mannetjes niet. Helaas voor ons bestaan wespenvolken voornamelijk uit werksters.